1853. **MIDDELBURGSCHE COURANT.** No. 67.

Zaturdag 4 Junij.

Bij dit no. behoort het verslag van den Gemeenteraad te Middelburg, zitting van 1 Junij 1853.

Besturen en Administratien.

VERKIEZING.

De Burgemeester en **Wethouders van Middelburg** maken bekend,

Dat bij de op den 2 dezer plaats gehad hebbende stemming, voor een Lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, is verkozen de Heer Mr. DANIEL VAN ECK, te 's Gravenhage.

Terwijl de Processen-Verbaal van Steminlevering en Stemopneming, van den 31 Mei en 2 Junij, in de Benedenzaal van het Raadhuis zijn aangeplakt en ter Secretarie voor een ieder ter inzage nedergelegd.

MIDDELBURG, den 3 Junij 1853.

De Burgemeester en Wethouders voornoemd,
PASPOORT VAN GRYPSKERKE.
De Secretaris,
M. F. LANTSHEER.

BEKENDMAKING.

Burgemeester en Wethouders van de Gemeente **Houtenplaat** zijn voornemens om, onder nadere goedkeuring, op Vrijdag den 17 Junij 1853, des namiddags om drie ure, in de Raadkamer der Gemeente publiek aan te besteden: **het herstellen en verbeteren van het School-Lokaal en de Onderwijzers-woning** aldaar.

Op Woensdag vóór de Aanbesteding, 's namiddags van drie tot vijf ure, zal er aanwijzing in loco gedaan worden, en inzage van bestek en voorwaarden kan van heden af in genoemde Gemeentekamer verkregen worden.

ISRAELITISCHE SCHOOL.

De **Nederlandsche Godsdienstige Israëlitische Schoolcommissie,** voor het Ressort **Middelburg,** brengt bij deze ter kennis van de Begunstigers van het Instituut van Onderwijs *Chesed Negnurim*, dat op Dingsdag den 7 dezer, des morgens ten 9 ure, aan het Schoollokaal zal plaats hebben het gewone jaarlijksch onderzoek naar de vorderingen der bij dit Instituut onderwijs genietende Kinderen, en dat, op den voet van vorige jaren, toegang zal worden verleend aan allen, welke dit Examen mogten willen bijwonen.

MIDDELBURG, den 3 Junij 1853.

De Schoolcommissie voornoemd,
Namens dezelve, het Lid en Secretaris,
V. VAN LISSA.

Binnenlandsche Tijdingen.

MIDDELBURG, 3 Junij.

UITSLAG DER HERSTEMMINGEN VOOR LEDEN VAN DE TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

Hoofdkiesdistrict Middelburg.

Kiesgeregtigden 2350. Ingekomen biljetten 1768. Van onwaarde 15. Blijft geldige stemmen 1753.

Verkozen: mr. D. VAN ECK, met 918 stemmen.

Zijnde op mr. C. W. E. Vaillant 835 stemmen uitgebragt.

Hoofdkiesdistrict Zierikzee.

Kiesgeregtigden 2350. Ingekomen biljetten 931. Van onwaarde 13. Blijft geldige stemmen 918.

Verkozen: jhr. mr. J. F. SCHUURBEQUE BOEYE, met 516 stemmen.

Zijnde op mr. S. H. Anemaet 402 stemmen uitgebragt.

Hoofdkiesdistrict 's Gravenhage.

Ingekomen geldige biljeten 1406.

Verkozen: de heer J. C. BAUD, met 901 stemmen.

De heer J. P. baron van Zuylen van Nyevelt vereenigde op zich 505 stemmen.

Hoofdkiesdistrict Amsterdam.

Ingekomen geldige biljetten 2107.

Verkozen: de heeren: H. STOLTE, met 1403; professor J. BOSSCHA, met 1259, en J. C. BAUD, met 1246 stemmen.

Mr. P. P. van Bosse had 817, mr. J. Heemskerk Bz. 816 en de vice-admiraal J. G. Ryk 795 stemmen bekomen.

Hoofdkiesdistrict Rotterdam.

Ingekomen geldige biljetten 1504.

Verkozen: de heer J. C. BAUD, met 779, en mr. P. P. VAN BOSSE, met 762 stemmen.

Hoofdkiesdistrict Gorinchem.

Ingekomen geldige biljetten 1163.

Verkozen: mr. P. J. ELOUT VAN SOETERWOUDE, met 636 stemmen.

De heer C. Schiffer bekwam 527 stemmen.

Hoofdkiesdistrict Utrecht.

Verkozen: jhr. mr. H. A. M. VAN ASCH VAN WYCK, met 1301 stemmen.

Op jhr. mr. P. A. M. van Oosthuyse van Rijckevorsel van Rysenburg waren 552 stemmen uitgebragt.

Hoofdkiesdistrict Assen.

Verkozen: mr. P. VAN DER VEEN, met 655 stemmen.

De heer mr. H. Vos bekwam 406 stemmen.

Hoofdkiesdistrict Deventer.

Verkozen: jhr. C. A. STORM VAN 'S GRAVESANDE, met 543 stemmen.

De heer Thorbecke bekwam 519 stemmen.

Hoofdkiesdistrict Eindhoven.

Ingekomen 1465 stembiljetten. Van onwaarde 12.

Verkozen: de heer mr. P. VAN DEN HEUVEL, met 764 stemmen.

De heer J. F. van der Heyde bekwam 692 stemmen.

Hoofdkiesdistrict Hoorn.

Ingekomen geldige biljetten 2355.

Verkozen: de heer J. DONKER Hz., met 1199 stemmen.

Op mr. A. S. van Nierop (oud lid) waren 1156 stemmen uitgebragt.

Hoofdkiesdistrict 's Hertogenbosch.

Verkozen: J. J. H. DE POORTER, met 1074 stemmen.

De heer mr. J. R. Thorbecke bekwam 606 stemmen.

Hoofdkiesdistrict Tilburg.

Ingekomen biljetten 1917. Van onwaarde 84.

Verkozen: de heeren mr. F. J. JESPERS, met 1315 stemmen en C. C. A. BEENS, met 1008 stemmen.

De heer mr. E. J. A. Borret bekwam 904 en de heer P. J. J. Holllingerus Pypers 379 stemmen.

Hoofdkiesdistrict Zwolle.

Ingekomen geldige stembiljetten 1888.

Verkozen: mr. B. W. A. E. baron SLOET TOT OLDHUIS, met 1009 stemmen.

De heer W. L. F. C. ridder van Rappart bewam er 883.

Gisteren avond heeft het derde Zeeuwsche muzijkfeest, in het kerkgebouw der waalsche gemeente binnen onze stad, een' aanvang genomen met de opvoering van De Jaargetijden, oratorium van J. Haydn. De uitvoering van dat stuk was in alle opzigten voortreffelijk. — Heden avond zullen de overige, bij het programma opgenoemde stukken, worden gegeven, te weten: de VIIIste symphonie van von Beethoven, de 100ste psalm van Händel en Das Lobgesang van Felix Mendelssohn Bartholdy.

— Heden morgen heeft de ter aardebestelling plaats gehad van het stoffelijk overschot des heeren J. J. Pieterse Tz., in leven stedelijk heel- en vroedmeester alhier. Door alle zijne kunstbroeders werd deel genomen aan de plegtige eerbewijzing voor een door allen hoog geachten, en zoo wel door zijne betrekkingen, als door zijne vele vrienden met diepen weemoed nagestaarden, verdienstelijken man. De leerlingen van de clinische school hadden zich op de begraafplaats vereenigd en volgden daar het lijk naar zijne laatste rustplaats. Lang zal binnen Middelburg in 't algemeen en bij zijne leerlingen meer bepaaldelijk zijne nagedachtenis in zegenend aandenken blijven.

— Van goeder hand zijn wij onderrigt, dat het harmoniegezelschap *Cecilia*, uit Rotterdam, zich in deze of de volgende maand alhier zal doen hooren. Dit gezelschap, bestaande uit 26 personen, allen meesters, is bij de muzijkliefhebbers genoegzaam bekend, om ons van eenige aanbeveling te kunnen onthouden, en wij twijfelen niet, of de inteekeningslijst, die weldra zal worden aangeboden, zal met veler naamteekening worden vereerd.

— Bij besluit van den 1 dezer heeft Z. M. tot voorzitter van de eerste kamer der staten-generaal, gedurende de aanstaande zitting, benoemd, den heer mr. J. A. Philipse, lid dier kamer.

— Z. M. heeft eervol ontslag verleend aan J. H. van de Creke, als commissaris van Policie te Rotterdam.

— Z. M. heeft benoemd, bij het 2de regement infanterie, tot 1sten luitenant J. G. Kraft; bij het 3de, tot kapitein der 3de klasse H. V. Boesses; bij het 5de, tot 1sten luitenant L. F. J. A. baron van Boecop; bij bet 7de, tot 1sten luitenant B. J. F. Prager; bij het 8ste, tot 1sten luitenant P. F. Bruininga, en heeft overgeplaatst bij het regement grenadiers en jagers, den 2den luitenant H. W. U. baron van Aylva Rengers, van het 5de regement.

— Men verneemt, dat het Z. M. den koning dezer dagen behaagd heeft, het beschermheerschap aan te nemen van het onlangs opgerigte instituut voor burgerlijke ingenieurs te Delft.

— Uit de naburige gemeente Sint-Laurens is ons het volgende medegedeeld:

„ Na dat op den 30 mei jl., in eene openbare vergadering van den gemeenteraad, en in tegenwoordigheid van vele belangstellende ingezetenen, de heeren H. Rekker, als burgemeester, en P. van de Graft, als secretaris, van deze hunne betrekkingen, welke door beide heeren, meer dan 28 jaren, met belangloozen ijver en de meeste naauwgezetheid werden bekleed, afstand hadden gedaan, onder bewoordingen, welke van hunne voortdurende belangstelling in deze gemeente en derzelver welvaart getuigden, werd op den volgenden dag de benoemde burgemeester, de heer P. Melis, die deze waardigheid ook in het naburig Serooskerke bekleedt, bij plegtige toespraak van den fungerenden burgemeester, in zijne nieuwe betrekking geïnstalleerd.

„ Wij wenschen en mogen wel vertrouwen, dat de opgetredene, overeenkomstig zijne betuigingen, even als zijn waardige voorganger, zijne beste pogingen tot welzijn dezer plaats zal aanwenden, en, mogen deze pogingen gezegend en de geuite wenschen vervuld worden, dan zullen afgetredenen en besturenden, zoo wel als de ingezetenen, zich voortdurend in den bloei dezer gemeente verblijden."

— Men schrijft uit Breda den 1 junij:

„ Heden morgen hebben de kadets van het 4de of hoogste studiejaar, na hun afgelegd examen voor de commissie van inspectie voor het militair onderwijs, het akademie-gebouw verlaten, om gedurende een zestal weken, tot 15 julij aanstaande, op de Oosterhoutsche heide te kamperen en zich aldaar met praktische krijgsoefeningen bezig te houden. De kadets van het 3de studiejaar begeven zich, waarschijnlijk morgen, insgelijks derwaarts. Het getal der kamperende jongelieden zal dan omstreeks 70 bedragen.

„ De adelborsten van het 2de en 3de studiejaar begeven zich tegen half junij aan boord van Zr. Ms. brik de **Zeehond**, kapitein-kommandant, luitenant-ter-zee Escher, om gedurende vier weken een kruistogt in de Noordzee te doen. Die van het hoogste of derde studiejaar, welke insgelijks hun examen voor gezegde commissie hebben afgelegd, worden tot zoo lang met verschillende oefeningen tot hun vak behoorende bezig gehouden."

— Het grootste gedeelte der haringvloot, zal, naar men verneemt, tegen den 10 dezer naar zee gaan.

— Zr. Ms. stoomschip **Curaçao**, luitenant Huys, van Curaçao naar Hellevoetsluis, te Falmouth binnen, heeft laatstleden zondag de reis voortgezet.

— Zr. Ms. fregat **Prins Frederik der Nederlanden**, onder bevel van den kapitein ter zee A. C. van Braam Houckgeest, den 25 januarij ll. van Vlissingen naar Batavia, en Zr. Ms. stoomschip **Phoenix**, luitenant-ter-zee 1ste klasse N. A. van Es, den 25 januarij van Batavia naar Nederland vertrokken, zijn, het eerste den 21 en het laatste den 23 maart, in de Tafelbaai (Kaap de Goede Hoop) binnengeloopen. Het eerste heeft den 4 en het laatste den 6 april de reis voortgezet.

Buitenlandsche Tijdingen.

Engeland. — *Londen* 30 *mei.* Z. K. H. de hertog van Genua, broeder des konings van Sardinië, wordt morgen hier verwacht, ten einde de receptie van H. M. op 2 junij bij te wonen; de prins zal zich omtrent tien dagen hier ophouden.

— Terstond na afloop van den eergisteren gehouden kabinetsraad, die ruim vier uren heeft geduurd en waarin de turksche kwestie behandeld werd, heeft de ottomanische gezant Mussurus een langdurig onderhoud met den minister van buitenlandsche zaken, lord Clarendon, gehad.

— Te Plymouth is gisteren avond per telegraaf bij den admiraal Ommaney het bevel der admiraliteit ontvangen, om zich met den meesten spoed naar Londen te begeven. De admiraal is heden ochtend ten 6 ure herwaarts gekomen.

— Men leest in het Carmathen Journal: „ Op eene der werven van den heer Scot Russell heeft men de kiel gelegd van een stoomschip, bestemd voor de Eastern Steam Navigation company, hetwelk grooter zal zijn dan eenig vaartuig, dat tot nog toe den oceaan heeft doorploegd. Dit stoomschip zal 300 ton meten, 620 voet lang en 100 voet diep zijn. Het zal in beweging worden gebragt door eene schroef en vier schepraderen, zullende de gezamenlijke machines 6000 paardenkrachten sterk zijn, namelijk: voor de schroef 2000, voor de schepraderen aan het voorschip 2000 en voor de schepraderen aan het middenschip 2000. Het vaartuig zal hoofdzakelijk dienst doen in de vaart op Nieuw Zuid-Wallis. Men verzekert, dat de Eastern Steam Navigation company nog meerdere stoomschepen van de zelfde grootte zal doen bouwen, zoodra de spoorweg van Mildfordhaven gereed zal zijn.

Duitschland. — *Weenen* 29 *mei.* De koning van Beijeren wordt morgen alhier verwacht.

— Volgens een gerucht, door La presse medegedeeld, zijn de russische troepen reeds naar Bessarabie opgerukt.

Triest 31 *mei.* Hier zijn berigten ontvangen van Konstantinopel van den 23 mei. Prins Menzikoff heeft bij zijn vertrek het gansche personeel der russische legatie met zich genomen. De wapens zijn aan het hotel der ambassade ingenomen. De russische belangen zijn opgedragen aan de oostenrijksche ambassade. De Porte neemt maatregelen tot verbetering van den toestand der Christenen. De graaf Nesselrode is aangekomen, belast met depêches voor het gouvernement.

Berlijn 31 *mei.* De aartshertogin Sophia, moeder van den keizer van Oostenrijk, wordt met haren jongsten zoon, aartshertog Lodewyk, in deze stad verwacht. Aan deze reis hecht men nog al een zeker gewigt.

— De minister-president von Manteuffel heeft van den hertog van Brunswijk de orde van Hendrik den Leeuw ontvangen. De heer von Manteuffel bezit thans 18 ridder-orden.

— Te Koningsbergen is, in den aanvang van het semester bij de philosophische faculteit dier hoogeschool, een student ingeschreven die beide armen mist. Hij is aldus geboren, maar overigens welgevormd, heeft het gymnasium te Gumbinnen met lof verlaten en doet alles met de voeten, wat andere menschen met de handen doen.

Italie. — *Turin* 31 *mei.* Het officieel dagblad deelt de wet mede, welke ten behoeve van de lombardische uitgewekenen een crediet toestaat van 400,000 fr.

Frankrijk. — *Parijs* 30 *mei.* De regering heeft bepaaldelijk tot eene volgende zitting uitgesteld het ontwerp van een senatus-consult, strekkende om aan den staatsraad het regt te verleenen, het beheer der kolonien door administratieve reglementen vast te stellen, welk ontwerp, zoo als men weet, weinig bijval vond in den senaat, die het beschouwt als inbreuk makende op zijne grondwettige prerogatieven.

— Op last des keizers heeft de minister van binnenlandsche zaken aan de weduwe Balzac, moeder van den bekenden letterkundige, een jaargeld van 500 francs toegekend.

— De keizerin heeft het defilé der troepen bij de gisteren gehouden revue te Satory bijgewoond.

— De keizerin heeft bevolen, dat 40,000 realen, van hare inkomsten in Spanje, zouden worden besteed tot verligting van den in Galicie heerschende nood.

— Zoo als men weet, bevindt zich de beroemde barbierdichter Jasmin van Agen thans te Parijs, alwaar hij zeer enthaald wordt. Zoo heeft men hem gisteren bij Vefour in het Palais Royal een luisterrijk feestmaal gegeven, waarop de heeren Dumon, oud-minister van Lodewyk Philips, Ancelot lid van de fransche academie, en vele andere bekende personen en letterkundigen aanwezig waren. De gasconsche dichter nam bij deze gelegenheid aller harten in door zijn opgewekten, vrolijken geest, en vooral door zijne bewonderenswaardige gaaf van improviseren. Bij deze gelegenheid heeft Jasmin verscheidene dichtstukken voorgedragen, en met zoo veel gevoel en uitdrukking, dat de meeste aanwezigen ofschoon het languedocsche dialict niet verstaande, geheel weggesleept werden door de voordragt des dichters.

— 1 *Junij.* — Het buitenlandsch nieuws is schaars. De hertog van Genua heeft, na een groot diner te hebben gegeven, en het bal te Saint-Cloud te hebben bijgewoond, Parijs verlaten en zich naar Londen begeven. — De hooge ambtenaren, welke door den keizer zijn afgevaardigd geweest met eene zending tot onderzoek van den stand van zaken in de departementen, worden weldra terug verwacht. Men zegt dat deze zending niet veel vruchten heeft opgeleverd.

Beursberigt. — 3 pct. 79,10; 4½ pct. 102,00 fr.

Zeetijdingen.

VLISSINGEN 3 junij. Voor Antwerpen bestemd, zijn alhier ter reede gekomen: *Mayflower*, Roger, van Nieuw-York, met stukgoederen; *Elizabeth Conway*, Conway, van Rio-Janeiro, met koffij; *Caroline Macedonia*, Blasinck, van Odessa (laatst van Engeland), met graan; *Florentine*, Holm, van Hamburg, met [illegible]; *Anna*, Schnit, van Bourgas, met rogge; (8 maanden reis).

Van Antwerpen zijn de Schelde afgekomen en van onze reede naar zee gezeild: *de Vriendschap*, Girt, naar Londen; *Fido*, Stehr, naar Rio-Janeiro, en *Maria Theresia*, Muys, naar Nice, alle drie met stukgoederen; *Meta*, Thompson, op avontuur; *Harmine*, Veling, naar Petersburg; *Neptune*, Jorgensen, naar Swartwik; *Helena Margaretha*, Lofstedt, naar Hernosand; *Guadeloupe*, Echevaria, naar Bilbao; *Charlotte*, Muys, naar Gyon, en *Wreath*, Carling, naar Liverpool, alle zeven met stukgoederen; *Vierge Marie*, Seykens, naar Nieuw-York, met landverhuizers.

Van Gent: *Hoppet*, Lassen, naar Riga, met ballast.

GRAANMARKT TE MIDDELBURG.

Donderdag 2 Junij.

De aanvoer van heden was weder niet groot, en daar de stemming der kooders van Tarwe flaauwer was, zoo ging het niet gemakkelijk om te koopen; gewone en puike soorten van Tarwe bleven in een doen, doch de voor den regen binnen gehaalde Tarwe is 25 cents duurder betaald. Rogge, gewone soort flaauw in een doen; puike 25 cents per mud hooger. Gerst 25 cents per mud hooger. Walchersche Witte en Bruine Boonen werden hooger gehouden. Paardeboonen zijn aan duitsche gebruiktere hooger geplaatst. Erwten weinig aan en begeerd, en iets door 25 cents hooger. Boekweit niet ter veil. Houders van Koolzaad konden nog niet besluiten om los te laten. Oliën zonder prijs-verandering.

Middelprijzen der Objecten van Markt

binnen Middelburg, op 2 Junij 1853.

	per Ned. Mud.		per Ned. Mud.
(tot regeling der Broodzetting.)		Boekweit	*f* 0,00
Tarwe	*f* 9,00	Witteboonen	11,25
Rogge	7,25	Groene Erwten	9,50
Gerst	5,75	Aardappelen	3,75
Haver			per Ned. Pond.
		Versche Boter	*f* 0,74

Zetting van het **Brood,** voor het tijdvak, loopende van 6 tot 12 Junij 1853.

(per Nederlandsch Pond.)

Fijn Tarwenbrood	$19\frac{1}{2}$ cts.	Roggenbrood	$12\frac{1}{2}$ cts.
Grof Tarwenbrood	17 —	Masteluinbrood	15 —

Prijscourant van Effecten.

Amsterdam, 31 Mei 1853.

Cert. Werk. Schuld $2\frac{1}{2}$ pct.	$63\frac{3}{4}$	Pruissen Aandeelen 1832. *f*	—
„ „ „ 3 „	$75\frac{1}{4}$	Oostenr. Metaliek . . . 5 pct.	$81\frac{1}{4}$
„ „ „ 4 „	$94\frac{3}{4}$	„ „ in Conv.-M $2\frac{1}{2}$	—
Overijsch. Schuldbrgen 4	—	„ „ dito1851/52 $2\frac{1}{2}$	$41\frac{1}{16}$
Amortisat. Syndicaat $3\frac{1}{2}$	$93\frac{3}{4}$	„ „ in W. W. $2\frac{1}{2}$	—
Aand. Nederl. Bank	—	„ „ rente Amst. 5	—
Aand. Handel-Maats. $4\frac{1}{2}$	—	„ „ dito Lr. B. 5	$93\frac{1}{2}$
Ned. Rhijn-Spoorw.-Maats. *f*	$102\frac{1}{2}$	Portugal Obligatien . . 5	—
Holl. IJzeren-Spoorw.-M.	—	„ „ . . 4	$36\frac{1}{4}$
Middelburg Obl. 3 pu $\frac{1}{2}$ pct.	—	Spanje Obl. £85 Buitenl. 3	—
Frankr. Cert. Kapo. 5 pu $4\frac{1}{2}$	—	„ P. 2400 Binnenl. 3	$43\frac{1}{4}$
„ Origin. Certific. 5	—	„ Obligatien 3 nb 1	$23\frac{1}{2}$
Belgie Cert. Adm. *Roths.* $2\frac{1}{2}$	$52\frac{1}{2}$	„ Certificaten v. Coupons	$5\frac{1}{4}$
Rusland Obl. *Hope & Co.* 5	$103\frac{1}{2}$	Napels Cer. *Lamaison & B.* 5 pct.	—
„ „ 1828en1829 5	—	Brazilie Geldleen. 1824, £100	—
„ Cert. 1831 „ 1833 5	—	5 pc. bij *Rothschild* £200	$98\frac{3}{4}$
„ „ *Hope & Co.* 4	$92\frac{1}{2}$	„ Obligat. 1852 $4\frac{1}{2}$ „ #100	$97\frac{1}{2}$
„ Inschrijv. *Stieglitz* 4	$91\frac{1}{2}$	N. Gren. Obl. 6 pct. nu $2\frac{1}{2}$ „ #100	$21\frac{1}{4}$
„ „ 5de Leen. 4	$91\frac{1}{2}$	N.-Amerika Oblig. Act.	
„ Certific. van dito 6	—	Un. St. Bank *Hope* 5 pct.	—
„ Schatk. Obligat. 4	—	„ Obl. Louisiana „ 5 „	—

Ingezonden Stukken.

Das Lobgesang,

VAN MENDELSSOHN BARTHOLDY.

Onze goede stad Middelburg beleeft thans woelige dagen. Eerst de beweging, die de politieke en godsdienstige quaestien hebben veroorzaakt, nu daarbij, of zoo men wil, gedeeltelijk daarna, het 3de Zeeuwsch Muzijkfeest, gelijk ieder weet, donderdag en vrijdag ll. in de Fransche kerk alhier gehouden.

Als dit artikel onder de oogen der lezers van de Middelburgsche courant komt, zal de uitvoering van den tweeden avond in vollen gang zijn. Eene critiek daarvan reeds *nu* te willen leveren, zou dus voorbarig zijn. Die Jahreszeiten zonden dan nog eer ter sprake kunnen komen. Eventwel voelt steller dezes zich niet op de hoogte, om de waarschijnlijke, *degelijke* critiek voorruit te loopen, die zeker eerstdaags wel volgen zal, of die misschien reeds gedeeltelijk in dit nommer eene plaats vindt, zoo veel den eersten avond betreft. Steller *dezes* heeft ook een ander doel. Geene critiek, slechts eene herinnering voor die genen die het feest hebben bijgewoond, en gaarne nog eens in den geest daar tegenwoordig zullen zijn. Gedachtig aan de spreuk: „ qui trop embrasse, mal étreint," — bepalen wij ons slechts bij datgene, wat zeker velen het levendigst zal getroffen hebben. Mendelssohn's geniale compositie, „ Das Lobgesang." Referent kan slechts de repetitie bijwonen, maar reeds *die* was voldoende om eenen geweldigen indruk te weeg te brengen. Ook twijfelt hij er niet aan, of de uitvoering zal niet minder geweest zijn. Zoo dan, herdenkt het met mij, dat trotsche begin der verhevene inleiding. Hoort die bazuinen het thema aangeven, „ Alles wat adem heeft, love den Heer!" Hoort hoe die zelfde kreet telkens wederkomt, nu hier, dan daar, nu eens statig en langzaam, dan weder als in een stortvloed van bruisende wateren, altijd trotsch, altijd opwekkend en verheffend. Hoort dat choraal, hoe ernstig en liefelijk te gelijk klimt het ten Hemel, hoe stemt het de ziel tot weemoed en toch hoe heft het haar weêr op! Maar wat is hier eene dorre beschrijving, voor hem die nog vol is van het hooren! Woorden zijn te zwak om dat alles ook maar flaauw terug te geven, wat hij daar onderving. Nog éénmaal keert het hoofdmotief terug, nog éénmaal klinkt de oproeping om den Heer te loven en te prijzen, en de inleiding is geëindigd. Het idée is gegeven, de omtrekken zijn geschetst, de verwerkelijking blijft niet achter, de schets zal voltooid worden. Nog éénmaal hervat zich het orchest: het geeft als eene korte voorbereiding tot het koor. Het is, als doet het nu eene vraag: Alles wat adem heeft — alles wat adem heeft — — ja! antwoordt het koor: Alles! alles! alles wat adem heeft, love den Heer! Statig en breed klinken de eerste maten — bijna choraalmatig. Maar haast verandert dat. De geestdrift laat zich niet meer terug houden. De mannenstemmen eerst, daarna de vrouwelijke, nemen zelfstandig het motief van het orchest over, in de zelfde beweging: Alles wat adem heeft, love den Heer. Hallelujah! looft den Heer met snarenspel, looft Hem met uw lied; al wat leeft prijze zijnen heiligen naam. Alles wat adem heeft, love den Heer!

Nu zwijgen de mannen, en slechts eene vrouwestem vervult het heiligdom met haren zilveren klank: „ loof den Heer! mijne ziel, en wat in mij is, zijnen heiligen naam! en vergeet niet, wat goeds Hij u gedaan heeft!"

Maar langzaam, met haar wisselt af een koor van vrouwen, die steeds als het antwoord geven op hare opwekking, tot zij met haar te zamen zich vereenigen in de hoogste uiting van een dankbaar hart: „ loof den Heer, mijne ziel! loof den Heer, mijne ziel!" — Ziet, dat was reeds een lofzang op zich zelf, dat gaf het tot loven en prijzen gestemde hart reeds lucht. Maar het is niet genoeg. Loof den Heer, want Hij is goed. Zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid!

„ Zegt dat, gij allen, die verlost zijt door den Heer," zingt nu de tenor, „ die Hij uit den nood heeft gered, uit diepe smart, uit smaad en banden; allen die gij gevangen waart in de duisternis. Getuigt het, en roemt zijne goedheid. Hij telt al onze tranen in den tijd der smart; Hij troost alle bedroefden met zijn woord." Hoort Hij het niet nog? Hebt gij het niet mede gezongen, zoo velen gij ook in nood geweest en door Hem gered waart? Was het niet zoo? Heeft de componist dat niet juist uitgedrukt, de zanger het niet heerlijk terug gegeven? Deed het u niet wel, dat ook anderen zoo dachten, klonk het u niet troostvol in de ooren, toen het koor die woorden tot de zijne maakte en ze herhaalde? De een geeft den andre niets toe; naauw heeft de eene stem uitgesproken, of eene andere laat zich hooren. Allen zijn vol van de goedheid Gods. Wat dat koor daar zong, wekte herinneringen op aan de vervlogen dagen van kommer en druk. Niemand hielp, toen hielp God. Niemand hoorde, toen hoorde Hij. Twee vrouwen stemmen zingen er van: „ Ik wachtte op den Heer, en Hij neigde zich tot mij, Hij hoorde mijne stem! Hij leende het oor aan mijne smeeking!" Thans valt ook het koor in: „ Wel hem die zijne hoop stelt op den Heer! Ja, „ ook wij wachtten," of liever, opdat ieder voor *zich* zou kunnen zingen en gevoelen, „ *ik* wachtte op den Heer, en Hij verhoorde mij in den dag der benaauwdheid. Wel hem, wel hem, die zijn vertrouwen op God stelt, hij zal niet beschaamd worden!"

Hier is het eerste rustpunt na de inleiding. En gelukkig dat het er is, want der aandoening zou te veel worden. Misschien niet voor allen, maar toch voor meer dan menigeen denkt. Zou MENDELSSOHN zelf hier niet een oogenblik in stil gepeins zijn verzonken? Zijn werk niet hebben overdacht? Wij willen niet beslissen, wat in die edele ziel zal zijn omgegaan, maar het zou niet vreemd zijn, indien het zoo geweest ware.

Het 2de gedeelte, als ik het eens zoo noemen mag, begint thans. Vooral niet minder groot, gedacht dan het tot nu toe gehoorde. De tenor solo zal het zoo even aangestipte idée: „ Wel hem die op den Heer vertrouwt!" breeder behandelen. Hoort hoe hij zingt: „ Strikken des doods hadden ons omstrikt, en angst der hel had ons getroffen, wij wandelden in duisternis. Maar Hij spreekt: ontwaak, gij die slaapt, staat op uit de dooden, ik zal over u lichten! — Wij riepen in de duisternis: Wachter, wat is er van den nacht? wachter wat is er van den nacht? De wachter sprak: Zie, de morgen is gekomen, en het is nog nacht! Of gij het al vraagt, gij zult wederkomen en weder vragen: Wachter is de nacht voorbij? is de nacht voorbij?" Hoort die kreet der benaauwdheid! sterker en sterker, hooger en hooger, de angst klimt ten top, het orchest herhaalt den zang, en stemt er mede in, antwoordt er op. Nog éénmaal klinkt de stem, en thans geheel alleen, eerst luid en forsch, dan wegstervend als of de kracht den beangsten vrager begeeft — dan is alles stil — geen geluid wordt vernomen, alles zwijgt en wacht gespannen wat er komen zal. Plotseling klinkt het als uit hooger sferen: De nacht is verdwenen, de nacht is verdwenen!" Ja, vallen nu koor en orchest in, „ De nacht is verdwenen, en de dag is gekomen, de dag der redding, de dag des Heeren! Zoo laat ons afleggen de werken der duisternis, afleggen de werken der duisternis, en" — hoort hoe het koor dat aangrijpt — „ aangrijpen de wapenen des lichts! Want de nacht is vergaan, de nacht is vergaan!" En nu voelt het koor zich tot de hoogste geestdrift ontvonkt, nu barst, eerst alleen, dan met begeleiding, in het achtstemmig choraal los: „ Dankt nu met hart en mond, dankt nu den Heer der Heeren, die alle leed en nood, genadig af wil keeren. Die zooveel goeds ons deed, van d' eerste jonkheid af; hij leide ons aan Zijn hand, tot aan, tot over 't graf. Lof, eer en prijs zij God den Vader, hoog verheven, den Zoon, den Heil'gen Geest, uit hart en mond gegeven! Ja, den drie één'gen God, die uit des bajerds nacht, het licht te voorschijn bragt, Hem klinke ons lofgezang."

Het koor zwijgt weêr, de tenorstem van zoo even verheft zich, eerst alleen, dan vereenigd met de sopraan. „ Daarom, daarom dan, zing ik met mijn lied eeuwig uwen lof, o getrouwe God!" Daarom dank ik U voor al het goed, dat gij aan mij hebt gedaan. En wandel ik ook nog in nacht en diepe duisternis, en vervolgen mij ook mijne vijanden, zoekende mijne ziel, geen nood, geen nood! U, roep ik dan aan, en Uwen naam, en Gij redt mij uit, naar uwe groote goedertierenheid!" Eeuwig, eeuwig, o trouwe God!"

Wat zou dan iemand nog achter blijven en zwijgen? „ Gij volken, geeft eer dien Heer, en roemt Zijne magt! Gij koningen geeft Hem eer, gij hemel en aarde geeft Hem prijs en lof! Alles, alles danke Hem! Dankt Hem, en roemt Zijnen naam, prijst Zijne heerlijkheid!" De geestdrift, waarmede dit koor reeds aanvangt, stijgt steeds hooger, hoe meer men het einde nadert. Breed en plegtig dreunt het eindelijk door de lucht: „ Prijst, prijst Zijne heerlijkheid!" Dan schept het koor adem, en zwijgt, om nog éénmaal plaats te maken voor het thans meer dan ooit indrukwekkend bazuingeschal: „ Alles wat adem heeft love den Heer!" Daarmede stemmen de mannen in, vrouwen volgen, en in één: „ Hallelujah, looft den Heer!" vereenigt zich alles voor het laatst. De muzijk zwijgt, het lofgezang is ten einde. — Maar nog zijn allen stil onder den geweldigen, magtigen indruk. Dat is muzijk; dat is de kunst doen strekken tot eer van haren Schepper, gelijk de groote LUTHER, wiens woorden als motto voor het werk zijn geplaatst, het zoo schoon uitdrukt. Mogt het zoo *meer* zijn! Wij wilden niet critiseren, maar als op de uitvoering alles, kooren, solostemmen vooral en orchest, zoo heerlijk hebben zamen gewerkt als op de repetitie, dan *zal* de indruk grootsch zijn niet alleen, maar ook weldadig; en dan *kan*, voor hem die niet alleen aan zinnelijke dingen hangt, zulk een avond ook nog andere, dan feestelijke indrukken achterlaten. Dan *kan* uit menige binnenkamer een vurig gebed ten hemel stijgen, een lofzang opklimmen. Zoo zij het, zoo worde het! dixi.

S.

Advertentien.

TER DRUKKERIJ VAN DE GEBROEDERS ABRAHAMS.